

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "לך - לך" - על אובדן דרכה של האנושות

להקת כוורת בשירה "נתתי לה חיי" (מילים: אלון אולארצ'יק ודני סנדרסון, לחן: דני סנדרסון), מספרת בסגנונה ההומוריסטי והשטותניקי משהו, על הימים הראשונים של העולם...

עוד בימים הראשונים של ההיסטוריה
כְּשֶׁהָעוֹלָם הָיָה קָיָם רַק בְּתַאוּרִיהָ
וְלֹא הַבְּדִילוּ בֵּין מָחָר, שְׁלֹשׁוֹם וְאָמֶשׁ,
הָיוּ רְבִים אֵיפֹה כְּדָאֵי לְשִׁים ת' שְׁמֶשׁ
אֵךְ דָּבָר אֶחָד הִסְכַּם,
אִם עֵקֶשׁוֹן הֵבֵן אָדָם,
אֵין סְכוּי, אֵין פְּצוּי,
זֶה מָה שְׁקָרָה...

אדם הראשון נברא על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, הכיר את בוראו, דיבר אתו, (דבר שהוא בבחינת נבואה), (ריטב"א ב"ב, נח ע"א) ואף קיבל ממנו ברכות ומצוות. **זה היה קשר מיוחד, קרוב, עמוק ואינטימי, בין הקב"ה לבחיר יצוריו.** קרבה זו באה לידי ביטוי, גם ב-רְשׁוֹת שנתן הקב"ה לאדם ולחוה: לכבוש, לשלוט ולהשתמש בעולם כולו לצרכיהם. ככתוב: "פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹשֶׁהָ וּרְדוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם..." (בראשית א, כח).

אדם הראשון ידע להעריך, להוקיר ולנצור את מערכת היחסים החשובה האסטרטגית והחיונית הזאת עם בוראו ויוצרו ואף העביר אותה לבניו. אולם מן הכתובים עולה, שמערכת יחסים יסודית וחשובה זאת בין האדם לאלוקיו, התקלקלה מהר מאד. כבר בדורו של אֶנֶשׁ - נכדו של אדם הראשון, נאמר: "אֵז הוֹחַל לְקָרָא בְּשֵׁם ה' " (בראשית ד, כו). אז התחילו בני האדם לקרוא לחפצים ולדוממים בשם אלוקות, לעשותם עבודה זרה ולהתפלל אליהם (רש"י, שם).

ועל מְחוּיָאֵל שהיה דור חמישי לאדם הראשון, מעיד שמו ש-מְחָה שם שמים מליבו ומליבם של אחרים. יצא והוציא אחרים לתרבות רעה (רש"י הירש, בראשית ד, יח)

וקשה, כיצד התקלקלה מערכת היחסים שבין האנושות לבוראה!?

לאן נעלמה תחושת הקרבה והתקשורת ההדדית. לאן נעלמה השיחה והתפילה והיכולת להרגיש שאתה חי בעולמו של הקב"ה, ברשותו ומתוך תחושת שליחות?! כיצד איבדה האנושות את הדבר החשוב והיקר לה מכל, כל כך מהר?!

הפעם לא נעסוק בשאלה זו, אלא נעסוק באיש שהחזיר לאנושות את אבדתה וחיבר אותה חזרה אל בוראה.

אברהם אבינו - בו עוסקת פרשתנו - פרשת "לך לך", גדל בעולם אלילי, אולם היה לו ברור, שעולם כה מורכב ומתוחכם, נברא ומנוהל על ידי כוח עליון. הוא לא היה מוכן לקבל את עבודת אלילים והשתחוויה לעץ ולאבן ולפסלים מעשה ידי אדם. ומסקנתו היתה: "וידע שכל העולם טועים!" (רמב"ם, הלכות ע"ז, פרק א, הלכה ג).

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

כך ניצב אברהם העברי, בודד מול העולם כולו. כל העולם מן העבר האחד והוא לבדו מן העבר השני. ניצב הוא כנגד כולם וזועק כנגד עבודת האלילים: שקר הפסל והבל העץ והברזל. הפסל הוא כזב! יש רק מלך אחד לעולם: ה' - שברא ויצר את העולם ומנהיג אותו.

יכולת העמידה של אברהם על עקרונותיו מול העולם כולו, היא זו שהקנתה לאברהם את הכינוי "העברי". האיש שממול ומעבר לכולם (בראשית רבה, מא).

על כך ניתן לומר את שורות השיר בו פתחנו: **אֵךְ דָּבַר אֶחָד הַסֵּפֶס, אִם עֵקֶשׁוּ הַבֵּן אָדָם, אֵין סִפּוּי, אֵין פְּצוּי.** אפילו איזמי וניסיון ההוצאה להורג של נמרוד, לא הזיזו את אברהם "העברי" מדרכו ומאמונתו.

תעוזתו של אברהם מזכירה לנו את אגדת הילדים על **בגדי המלך החדשים** של הסופר הנס כריסטיאן אנדרסן. המלך והעם הלכו שולל אחרי תפיסות כזב ודברי רמאות של שני החייטים שהבטיחו: "הבד שלנו לא רק מקסים ונהדר, יש לו גם תכונה מופלאה: טיפשים לא יוכלו לראותו. מצוין, חשב המלך. שילוב של יופי וחוכמה!

ורק ילד אחד קטן, העיז להכריז מול ונגד כולם את האמת - שהמלך הוא עירום.

"כולם פרצו בתשואות למראה המלך, הצועד מולם בחגיגות (במצעד, בחוצות העיר), וצעקו: איזו גלימה מרהיבה, והשובל, מעולם לא נראה מלכינו הדור כל כך! אבל לפתע נשמע קול קטן וצלול מעל רחש ההמון - אבא, אמר הקול בפליאה, המלך לא לובש שום דבר!"

האב הנבוך ניסה להשקיט את ילדו. אל תדבר שטויות, לחש. אבל הילד חזר על דבריו בקול רם ...

ברוח זו, גם טען אברהם כנגד כל אנשי דורו: **"עד מתי אנו משתחווין למעשה ידינו (לפסלים)"**, (מדרש הגדול, בראשית יב). הפסל הוא עירום וחסר כל כוח ויכולת!

האמונה בקב"ה הפכה אצל אברהם לדרך חיים ולמפעל חיים אישי והוא החל "לשווק" ולפרסם את האמונה בקב"ה בכל רחבי העולם האלילי, תוך כדי סיכון עצמי גדול.

במסעו האמוני, החזיר אברהם אבינו לאנושות כולה את אבדתה. הוא החזיר לעולם כולו את הקשר הטבעי, הבסיסי והיסודי שבין האדם לבוראו וליוצרו ואת היכולת "לשוחח" ולדבר איתו. יכולת שהיא אוניברסלית - לאנושות כולה ולא דווקא "שייכת" רק לעם ישראל.

אכן, לא פלא שחז"ל כינו את אברהם בכינוי **"עמודו של עולם"**, לאחר שהקים והעמיד מחדש את מערכת היחסים האסטרטגית המופלאה והחשובה הזאת.

במסעו זה - "לשאת את הענין האלוקי" (כלשונו של רבי יהודה הלוי בספרו "הכוזרי"), המשיכו בנו יצחק ונכדו יעקב. ואחריהם האומה כולה הפכה להיות "אומה, שהיא יודעת את ה'". יודעת ו"מודיעה" אותו... (רמב"ם, הלכות ע"ז, א, ג).

האם סיפור מסעו האמוני של אברהם רלבנטי לימינו, או שמא הוא סיפור "פולקלור" עתיק ותו לא?!

הביטוי בו נקט הרמב"ם: **"ונעשית בעולם אומה, שהיא יודעת את ה' "**, מעביר לנו מסר ברור. עם ישראל לדורותיו, נדרש להמשיך את מסעו אמוני של אברהם ולהודיע בעולם ש"יש אלוקים".

אולם, בעוד בימי האבות היתה זו רק מלאכתם של יחידים, הרי שְׁהַחַל מדור בניו של יעקב, הפך הדבר להיות ייעודו של כל עם ישראל.

עד מתי? עד שתושלם העבודה והאנושות כולה תכיר בקב"ה כאל האחד והיחיד, שאין עוד מלבדו. ככתוב בנבואתו של זכריה, בה אנו חותמים את תפילת "עלינו לשבח": "יְהִי ה' לְמִלְכָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא (עד שכולם ידעו ש) יְהִי ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד (ואין עוד מלבדו)" (זכריה יד, ט).

היכן עומד מסעו האמוני של אברהם כיום?

למסעו של אברהם הצטרפו הדתות המונותאיסטיות - הנצרות והאיסלאם, שהחליפו את עבודת האלילים בחלקים רבים בעולם. אף ש-אֵלֶּה אינן עולות בקנה אחד עם עולם האמונה וההלכה היהודי. ועל כך אמר הרמב"ם במפורש: "...וכל הדברים האלו של ישוע הנוצרי ושל זה הישמעאלי (מוחמד) שעמד אחריו, אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד. שנאמר: 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד' " (צפניה ג, ט), (רמב"ם הלכות מלכים פרק יא).

"שחקן חיזוק" נוסף שהצטרף למערכה ולמסע, הוא המדע המודרני שהתיאוריות ה"חדשות" שלו (תיאורית "המפץ הגדול") עולות כיום בקנה אחד עם מושגים של יצירה ובריאה יש מאין, דבר שאותו המדע התקשה וסירב לקבל בעבר.

ונחתום בשורות מן השיר "אל הדרך" של שמרית אור (לחן: נורית הירש). שורות שעליהן אפשר לומר שהן מתייחסות למסעו האמוני - רוחני של עם ישראל לדורותיו.

שוב נצאה אל הדרך,

יד ביד לדרך,

בשלישלת זהב.

ושוב נצאה אל הדרך,

עם אחד לדרך,

ושירנו על גב.

ועד לשערי רקיע

בנדאי נגיע

עוד מעט אם לא עכשו.

...כי דרכנו לא לשוא...

מסע של עם - עם אחד לדרך.

מסע לדורות - בשלישלת זהב. וגם אנו בדורנו, מהווים חוליה בשלשלת זו...

מסע רוחני - ועד לשערי רקיע, בנדאי נגיע...

נגיע, ביום בו יתקיים: "ויהי ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא (עד שכולם ידעו ש) יהיה ה' אחד ושמו אחד (ואין עוד מלבדו)" (זכריה יד, ט).

מרכת שבת life, מה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה. ניתן לפנות למייל: nekudatova.roth@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך**